

کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد

در بحران همه گیری کرونا چطور مجموعه ها را گندزدایی کنیم

حفاظت کنندگان در مورد ابهامات نگهداری منابع در زمان کووید - ۱۹ نظر می دهند

نویسنده: لارا ایون - ۲۷ مارس ۲۰۲۰

ترجمه شده توسط نازنین حقیقی^۱

ایمنی کتابخانه‌ها هم برای کتابداران و هم مراجعان اهمیت دارد. اما در زمان همه‌گیری کنونی کووید - ۱۹، سوالاتی درباره چگونگی انجام این کار - به ویژه زمانی که بحث در مورد منابع و سطوح است - جواب‌های سختی دارد.

این وضعیت، موقعیتی پیش‌بینی نشده است. حفاظت‌کنندگان، که در شناسایی آسیب و مرمت آن تجربه دارند، می‌گویند اطلاعات تاریخی درباره گندزدایی منابع کتابخانه وجود ندارد. با وجود شواهد نامعتبر در مقاله‌ای که در مجله *Smithsonian* در سال ۲۰۱۹ چاپ شد، ایوان نایت، متخصص حفظ آثار در کمیته نمایندگان کتابخانه‌های ماساچوست، می‌گوید اطلاعات تاریخی بسیار اندکی در دسترس است. او بیان می‌کند: "هیچ اطلاعاتی از اپیدمی‌های گذشته چاپ یا به اشتراک گذاشته نشده است."

همچنین این موضوع چالشی برای زیر و رو کردن تحقیقات رو به افزایش است. مطالعه‌ای که در ژورنال عفونت بیمارستانی در ماه ژانویه منتشر شد گزارش داد ویروس‌های کرونا شبیه سارس - کوو - ۲، که عامل کووید - ۱۹ است، می‌توانند در بعضی سطوح غیر زنده (مثل فلز، شیشه، و پلاستیک) به مدت ۹ روز و روی کاغذ برای ۴ یا ۵ روز مقاومت کنند. در همین حال، اطلاعات

۱. کارشناس ارشد زبان و ادبیات انگلیسی، کارشناس بخش نرم‌افزار کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه شهید بهشتی

کنونی از موسسات ملی سلامت بیانگر آن است سارس - کوو - ۲ در ذرات هوا تا ۳ ساعت، روی مس تا ۴ ساعت، روی قفسه تا ۲۴ ساعت، و روی پلاستیک و فولاد ضد زنگ شاید فقط ۲ تا ۳ روز ماندگار است.

همه‌گیری چالش‌های فلسفی نیز به دنبال دارد. جیکوب نادال، مدیر حفاظت از آثار در کتابخانه کنگره (LC)، که از روز ۱۲ مارس به روی مراجعان بسته شد و برنامه‌ها را تا ۱۱ "می" لغو کرده‌است، عنوان می‌کند: "تطبیق نیازهای بهداشت عمومی این همه‌گیری با رسالت ما دشوار است. دردآور است که می‌بینیم چگونه این بیماری ما را وادار می‌کند درست زمانی که می‌خواهیم پیش‌روی کنیم، عقب‌نشینی کنیم."

زمان بهترین ضد عفونی کننده است.

با این حال، عقب‌نشینی شاید بهترین دفاع در برابر یک خطر همچنان تهدیدکننده باشد. آسان‌ترین، امن‌ترین، و ارزان‌ترین ضد عفونی کننده زمان است. نایت می‌گوید: "این همه‌گیری موقعیتی خاص برای اغلب حفاظت‌کنندگان است، پس ما عموماً چیز زیادی درمورد ضد عفونی، و به طور خاص این ویروس، نمی‌دانیم. دیدگاه ما این است که پیشگیری، یا اقدامات بازدارنده، بهترینند."

فلچر دورانت، مدیر حفاظت و نگهداری کتابخانه‌های جرج آ. اسمترز در دانشگاه فلوریدا، پیشنهاد می‌کند که تمام کتابخانه‌ها توصیه‌های ۱۷ مارس ALA (انجمن کتابخانه‌های آمریکا) برای بستن کتابخانه‌ها به روی مراجعان را در پیش‌گیرند. او معتقد است: "ایزوله کردن برای حداقل ۲۴ ساعت، و ترجیحاً ۱۴ روز، بهترین ضد عفونی کننده است. این کار به سادگی بهترین و امن‌ترین کاری است که ما به عنوان کتابدار در این زمان می‌توانیم انجام دهیم." دورانت می‌گوید این امر برای حفاظت از کتابخانه‌ها و نیز مراجعان است. "کتابخانه‌ها می‌توانند محیطی پرخطر برای شیوع این بیماری باشند، که علاوه بر اثرات مستقیم بر سلامت، می‌تواند از اطمینان مراجعان به کتابخانه‌ها بکاهد."

این همچنین بدین معنی است که کتابخانه‌ها باید برای بسته ماندن تا زمان رفع خطر ابتلای مراجعان برنامه‌ریزی کنند. نادال می‌گوید: "ما اولین کسانی هستیم که می‌گوییم اطلاعاتی نداریم که توصیه‌هایی درباره ویروس شناسی، باکتری‌شناسی، یا موارد پزشکی ارائه دهیم. قرنطینه تا زمان از بین رفتن این ویروس بهترین برنامه است."

نظافت و گندزدایی

به هر صورت، بعضی کتابخانه‌ها ماموریتی دارند که قرنطینه کامل را غیر ممکن می‌سازد. برای مثال کتابخانه کنگره همچنان از کنگره هنگام فعالیت پشتیبانی می‌کند، که لازم است برخی کتابداران در کتابخانه باشند. بعضی دیگر از کتابخانه‌ها در حال ارائه خدمات هستند در حالی که تحویل منابع به مراجعان بیرون از کتابخانه صورت می‌گیرد. یعنی روش‌های گندزدایی تضمین می‌شوند.

سطوح سخت داخلی، شامل روی میزها، دستگیره‌های در، جعبه تحویل کتاب، و کامپیوترها، باید به طور اصولی تمیز شوند. متخصصان همچنین بیان می‌کنند که هدست‌های واقعیت مجازی به عنوان عامل خطر مورد استفاده قرار نمی‌گیرند، و کتابخانه‌ها باید استفاده از آنها را به تعویق بیندازند. نادال می‌گوید: "در صورت امکان، از خدمات نظافت تخصصی استفاده کنید که آموزش دیده‌اند و تجهیزات حفاظت شخصی مناسب برای انجام این کار دارند. اکنون زمان احتیاط است."

هر کتابداری که در کتابخانه کار می‌کند، به خصوص هنگام تحویل کتاب‌ها یا هر وسیله مشترک در کتابخانه، باید به طور کامل دست‌ها را بشوید. نادال عنوان می‌کند: "هیچ مطالعاتی وجود ندارد که به ویژه پاسخ این سوال را بدهد که ویروس کرونا تا چه حد ممکن است از معمول‌ترین منابع کتابخانه، (از قبیل) کاغذ پوشش دار و بدون پوشش، روکش پارچه‌ای کتاب، جلد پلی استر کتاب قابل انتقال باشد. ما باید به دنبال اطلاعات با کیفیت باشیم و آن‌ها را به دقت ارزیابی کنیم تا تصمیم بگیریم برای هدف خاص ما چقدر کاربرد دارد."

جلوگیری از آسیب به منابع

نایت می‌گوید کتابداران باید هنگام استفاده از محلول‌های تمیز کننده روی کتاب‌ها و سایر منابع آسیب‌پذیر کتابخانه احتیاط کنند. او می‌گوید: "من اطلاعی از "کم ضرر ترین" تمیز کننده یا ضد عفونی کننده، به خصوص برای هر شی با ارزش ماندگاری مشخص ندارم". او توضیح می‌دهد که آسیب‌هایی که تمیز کننده‌ها و ضد عفونی کننده‌های مایع به کتاب‌ها می‌زند شامل آسیب آب و صدمه به جلد و شیرازه کتاب است. او اضافه می‌کند: "کتاب‌هایی که پوشش پلی استر یا پلی اتیلن دارند بهتر تمیز و ضد عفونی می‌شوند، و جلدهای پارچه‌ای قوی شاید بتوانند تمیزکاری بیشتر را تحمل کنند. اما باز هم اگر یک نفر تصمیم به تمیز کردن و ضد عفونی مجموعه‌ها دارد، باید بداند و بپذیرد که آسیب به مجموعه اتفاق می‌افتد".

شواهدی وجود دارد که به هر حال روش‌های مشخصی موثر نیستند. دوران می‌گوید: "برداشت‌های نادرست معمول این است که اسپری کردن یا پاک کردن سطح بیرونی یک کتاب با لیسول، الکل، یا سفیدکننده برای از بین بردن ویروس در تمام قسمت‌های آن کتاب کافی است".

اشعه ماوراء بنفش نیز به دلیل شدت بالای خطر بالقوه برای منابع مجموعه است. و چون نمی‌توان از تابش اشعه به هر صفحه اطمینان حاصل کرد، این تلاش می‌تواند بیهوده باشد. دوران می‌گوید: "به این نتیجه رسیده‌اند که تشعشع میکرب‌کش اشعه ماوراء بنفش هنگام تابش ۲-۵ میلی ژل در سانتی متر مربع (mJ/cm^2) موثر است. به هر صورت، برای اینکه این تابش موثر باشد، باید به صورت کامل باشد. (که تقریباً در مورد کتاب‌های جلد شده غیر ممکن است. تاثیر این کار به طور یقین به اندازه جدا گذاشتن کتاب‌ها برای حداقل ۱۴ روز نیست".

با این همه همچنان که کتابخانه‌ها در حال آموختن روش‌های جدید نگهداری و حفظ منابع هستند، برخی موارد ثابت باقی هستند. نادال بیان می‌کند: "این زمان خوبی است که در مورد نقش کتابخانه‌ها به عنوان مسئول حافظه و فرهنگ اندیشید. ما برای مدت زمانی بسته هستیم و

اصل اخلاقی خدمات مستمر این مساله را دشوار می‌کند. قرنطینه و عدم امانت منابع سخت است. (اما) ما حافظان یک تاریخ طولانی هستیم، و اکنون مهم‌ترین وظیفه ما اطمینان از این مورد است که آینده‌ای طولانی برای دانش و خلاقیت، که برای حفاظت به ما سپرده شده‌است، در پیش است".